

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI**

**AVRUPA BİRLİĞİ KATILIM ÖNCESİ
MALİ YARDIM ARACI (IPA) ENERJİ
SEKTÖR PROGRAMI FAZ 4 PROJESİ
P179235**

Müzakere Edilmiş Versiyon

**ÇEVRESEL VE SOSYAL TAAHHÜT
PLANI (ÇŞTP)**

2 Mayıs 2023

ÇEVRESEL VE SOSYAL TAAHHÜT PLANI

1. Türkiye Cumhuriyeti (bundan böyle bu planda Alıcı olarak anılacaktır), Avrupa Birliği (AB) Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) Enerji Sektör Programı Faz 4 Projesini (Proje), Hibe Anlaşmasında belirtildiği şekilde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB) aracılığıyla uygulayacaktır. Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (Banka), Avrupa Birliği IPA fonunun yöneticisi olarak söz konusu anlaşma(lar)da belirtildiği şekilde Proje (P179235) için finansman sağlamayı kabul etmiştir.
2. Alıcı, ETKB aracılığıyla, Projenin Çevresel ve Sosyal Standartlara (ESS'ler) ve Çevresel ve Sosyal Taahhüt Planına (ÇSTP) uygun olarak Banka tarafından kabul edilebilir bir şekilde yürütülmesini sağlayacaktır. ÇSTP, Hibe Anlaşmasının bir parçasıdır. Bu ÇSTP'de aksi belirtilmedikçe, kullanılan büyük harfli terimler, ilgili anlaşmada kendilerine atfedilen anlamlara sahiptir.
3. Yukarıdakilerle sınırlı olmaksızın, bu ÇSTP, Alıcı'nın uygulayacağı veya gerçekleştirilmesine neden olacağı eylem ve önlemleri ve bunlara ilişkin zaman aralıkları, kurumsal, personel, eğitim, izleme ve raporlama düzenlemeleri ve şikayet yönetimini ortaya koymaktadır. ÇSTP ayrıca, Proje kapsamında benimsenecek ve uygulanacak olan çevresel ve sosyal (Ç&S) araçları belirlemekte olup; bunların tümü biçim ve içerik açısından Banka tarafından kabul edilebilir bir şekilde, ESS ile tutarlı olarak önceden istişareye ve açıklamaya tabi olacaktır. Kabul edildikten sonra, söz konusu E&S araçları, öncesinde Banka'nın yazılı onayı alınarak zaman zaman revize edilebilecektir.
4. Banka ile Alıcı arasında mutabakata varıldığı üzere, bu ÇSTP, Proje değişiklikleri ve öngörülemeyen durumlara yönelik yönetim düzenlemelerini ve Proje performansını yansıtacak şekilde proje uygulaması sırasında gerekli görüldüğü takdirde zaman zaman revize edilecektir. Böyle durumlarda, Alıcı, ETKB aracılığıyla Alıcı ve Banka arasında imzalanan bir belge ile, bu değişiklikleri yansıtacak şekilde ÇSTP'yi güncelleyeceğini kabul etmektedir. Alıcı, güncellenmiş olan ÇSTP'yi ETKB aracılığıyla derhal ilan edecektir.

ÖNLEMLER VE EYLEMLER		ZAMAN ARALIĞI	SORUMLU KURULUŞ
İZLEME VE RAPORLAMA			
A	<p>DÜZENLİ RAPORLAMA</p> <p>ÇSTP'nin uygulanması, ÇSTP altında gereken Ç&S araçlarının hazırlık durumu ve uygulanması, paydaş etkileşimi aktiviteleri ve şikayet mekanizmasının fonksiyonu dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere Projenin çevresel, sosyal, sağlık ve güvenlik (ESHS) performansı hakkında düzenli izleme raporları hazırlanarak Banka'ya sunulacaktır.</p>	<p>Hibe yürürlük tarihinden itibaren Proje uygulaması boyunca Banka'ya altı (6) aylık raporlar sunulmalıdır. Yürürlük tarihinden 30 gün sonraki ilk rapor da dahil olmak üzere her rapor, her raporlama döneminin bitiminden itibaren en geç otuz (30) gün içinde Banka'ya sunulmalıdır.</p>	<p>ETKB Proje Uygulama Birimi (PUB)</p>
B	<p>OLAYLAR VE KAZALAR</p> <p>Cinsel sömürü ve istismar, cinsel taciz vakaları, ölüm, ciddi veya çoklu yaralanmayla sonuçlan kazalar da dahil olmak üzere Proje ile ilgili çevre, etkilenen topluluklar, halk veya işçiler üzerinde önemli bir olumsuz etkisi olan veya olması muhtemel herhangi bir olay veya kaza derhal Banka'ya bildirilecektir. Olayın veya kazanın kapsamı, ciddiyeti ve olası nedenleri hakkında detaylar; buna yönelik alınan veya alınması planlanan acil önlemler ve herhangi bir yüklenici ve/veya denetleyici firma tarafından uygun şekilde sağlanan verilere ilişkin bilgiler sağlanacaktır.</p> <p>Daha sonra, Banka'nın talebi üzerine, olay veya kaza hakkında bir rapor hazırlanacak ve sorunu ele almak ve tekrarını önlemek için alınacak her türlü önlem belirtilecektir.</p>	<p>Olay veya kazanın öğrenilmesinden sonra en geç kırk sekiz (48) saat içinde Banka'ya haber verilmelidir.</p> <p>Olay raporları, en geç olay veya kazayı takip eden otuz (30) iş günü içerisinde Banka'ya sunulmalı, söz konusu raporlar temel sebep analizini, alınan önlemleri ve tazmin tedbirlerini içermelidir.</p>	<p>ETKB PUB</p>

ÖNLEMLER VE EYLEMLER		ZAMAN ARALIĞI	SORUMLU KURULUŞ
	PUB, ilgili Proje faaliyetlerinin çevresel ve sosyal etkilerini düzenli olarak (yüklenici tarafından hazırlanan ve danışman aracılığıyla ilgili belediyeye sunulan aylık izleme raporları) izleyecektir.	Proje uygulaması boyunca	
ESS 1: ÇEVRESEL VE SOSYAL RİSKLERİN VE ETKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YÖNETİMİ			
1.1	<p>TEŞKİLAT YAPISI</p> <p>Çevresel ve sosyal konulara ilişkin bir temas noktası atanarak Projenin ÇSG risklerinin ve etkilerinin yönetiminin desteklenmesi için nitelikli personel ve kaynaklarla Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü altında bir Proje Uygulama Birimi (PUB) kurulacak ve idame ettirilecektir.</p> <p>Çevre ve Sosyal Kısıt Analizi çalışmalarından sorumlu olacak Danışman firmanın, kilit uzmanlarının arasında bir çevre uzmanı (tam zamanlı), bir deniz biyoçeşitlilik uzmanı (yarı zamanlı/tam zamanlı), bir iş sağlığı ve güvenliği uzmanı (tam zamanlı) ve bir sosyal uzmanın (tam zamanlı) yer alması sağlanacaktır.</p>	<p>Hibe Anlaşmasında belirtildiği şekilde Hibe yürürlük tarihinden önce PUB kurulmalı ve Proje uygulaması boyunca idame ettirilmelidir.</p> <p>Çevresel ve Sosyal Kısıt Analizi çalışmalarının başlamasından önce.</p>	<p>ETKB PUB</p> <p>ETKB PUB Çevre ve Sosyal Kısıt Analizi çalışmalarından sorumlu olacak Danışman firma</p>
1.2	<p>ÇEVRESEL VE SOSYAL ARAÇLAR</p> <p>Çevre ve Sosyal Kısıt Analizine ilişkin Teknik Şartname (ToR) hazırlanacak ve hayata geçirilecektir.</p> <p>Çevresel ve Sosyal Kısıt Analizi hazırlanacak, ilan edilecek ve tamamlanacaktır.</p>	<p>Proje Kabulünden (Appraisal) önce ToR hazırlanmalı ve sonrasında Proje uygulaması boyunca ToR gereklilikleri hayata geçirilmeli ve uygulanmalıdır.</p> <p>Hibe yürürlük tarihinden itibaren 18 ay içerisinde</p>	<p>ETKB PUB Çevre ve Sosyal Kısıt Analizi çalışmalarından sorumlu olacak Danışman firma</p>
1.3	<p>YÜKLENİCİLERİN YÖNETİMİ</p>		ETKB PUB

ÖNLEMLER VE EYLEMLER		ZAMAN ARALIĞI	SORUMLU KURULUŞ
	İlgili Ç&S araçlar ve davranış kuralları da dahil olmak üzere ÇSTP'nin ilgili yönleri, satın alma belgeleri ve sözleşmeli firmalarla yapılan sözleşmelerin ÇSHS şartnamelerine dahil edilecektir.	Satın alma belgelerinin ve ilgili sözleşmelerin hazırlanmasının bir parçası olarak Danışman firmalar aracılığıyla proje uygulaması boyunca denetlenmelidir.	
1.4	<p>TEKNİK DESTEK</p> <p>Proje kapsamındaki danışmanlıklar, faaliyetler (belirli deniz sahalarında meteorolojik ve oşinografik analiz ve ölçümler; jeolojik, jeofizik ve jeoteknik etütler, ekonomik ve mali ön fizibilite raporu vb.), kapasite geliştirme, eğitim ve Çevresel ve Sosyal Kısıtlama Analizi de dahil olmak üzere diğer teknik yardım faaliyetleri, ÇSS'lerle tutarlı olan ve Banka tarafından onaylanan Teknik Şartnameye (ToR'ler) uygun olarak yürütülecektir.</p> <p>TEKNİK ŞARTNAME ÇALIŞMALARI</p> <p>Bütün çalışmalara ilişkin hazırlanan Teknik Şartnamelerin son versiyonları Banka'nın Ç&S uzmanları tarafından incelenecek ve bütün yorumlar yansıtılacaktır.</p>	<p>Proje uygulaması boyunca</p> <p>İhale sürecinin başlamasından önce</p>	<p>ETKB PUB</p> <p>ETKB PUB</p>
ESS 2: İŞGÜCÜ VE ÇALIŞMA KOŞULLARI			
2.1	İŞGÜCÜ YÖNETİM PROSEDÜRLERİ		

ÖNLEMLER VE EYLEMLER	ZAMAN ARALIĞI	SORUMLU KURULUŞ
<p>Aşağıdaki gerekliliklerden oluşan proje çalışanları prosedürleri benimsenecek ve uygulanacaktır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ESS 2 altında tanımlandığı üzere Borçlu tarafından doğrudan veya üçüncü kişiler aracılığıyla özellikle proje ile ilgili olarak çalışmak üzere görevlendirilen Proje Çalışanlarının (doğrudan ve sözleşmeli işçiler) işe alınması, terfi ettirilmesi ve gerektiğinde istihdamlarının sonlandırılması; ayrımcılık yapmama ve fırsat eşitliği, taciz etmeme ve örgütlenme özgürlüğü ilkeleri temelinde yapılacaktır. • Tüm Proje Çalışanlarına, istihdam şartları ve koşulları, istihdama ilişkin yerel mevzuatta tanımlanan hakları (ücretlerin ve kesintilerin ödenmesi, izin ve işten ayrılma hakları) hakkında açık ve anlaşılır bilgi ve belgeler sağlanacaktır. • İşyerinde yürütülecek görevlerle ilişkili potansiyel iş sağlığı ve güvenliği risklerinin bir değerlendirmesi dikkate alınarak; Sağlık Bakanlığı, DSÖ ve Dünya Bankası tarafından yayınlanan COVID-19 gibi bulaşıcı hastalıklara karşı koruma protokolleri gibi hafifletme önlemlerini içeren ESS 2 ile uyumlu iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması sağlanacaktır (konum neresi olursa olsun, saha görevleri sınırlaması olmaksızın). • İşyerinde cinsel sömürü ve istismar ve cinsel tacize karşı önlemleri belirleyen davranış kurallarının benimsenmesi ve bu tür davranışlara yanıt verilmesi için ülkede mevcut olan sevk hizmetlerinin yaygınlaştırılması sağlanacaktır. • ESS 2 gereklilikleri ve yürürlükteki ulusal mevzuat uyarınca çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma yasak olacaktır.	<p>Bu prosedürler Yürürlük Tarihinden sonra en geç otuz (30) gün içerisinde hayata geçirilmeli ve sonrasında Proje uygulaması boyunca uygulanmalı ve ilerleme raporları, altı aylık raporlar aracılığıyla izlenmeli ve raporlanmalıdır.</p> <p>Proje uygulaması boyunca bu işgücü yönetimi prosedürlerine uygunluk konusunda altı aylık raporlar gönderilmelidir.</p>	<p>ETKB PUB</p>

ÖNLEMLER VE EYLEMLER		ZAMAN ARALIĞI	SORUMLU KURULUŞ
	<ul style="list-style-type: none"> Bu işgücü yönetimi prosedürlerine ilişkin uygunluk raporu hazırlanacaktır. 		
2.2	<p>PROJE ÇALIŞANLARI İÇİN ŞİKAYET MEKANİZMASI</p> <p>ESS 2 kapsamında proje çalışanlarının işgücü sorunları hakkında yönetimi hızlı bir şekilde bilgilendirmesine ve işyeri endişelerini ve işle ilgili konuları misilleme olmaksızın dile getirmesine olanak sağlamak için duyarlı bir Şikayet Mekanizması oluşturulacak ve işletilecektir.</p> <p>Proje çalışanları için ulusal mevzuat ve ESS 2 ile uyumlu bir şikayet mekanizması (ŞM) oluşturulacak ve işletilecektir. ŞM, cinsel sömürü ve istismar ve cinsel tacize ilişkin şikayetlerin alınması ve yanıtlanması için hayata geçirilecektir. ŞM kolay erişilebilir olacak ve ESS 2 ve ulusal yasalara uygun olarak Proje çalışanlarına derhal açıklanacaktır.</p> <p>Proje çalışanlarına şikayet mekanizmasının işleyişi hakkında raporlama yapılacaktır.</p>	<p>Proje çalışanları dahil edilmeden önce şikayet mekanizması oluşturulmalı ve ardından Proje uygulaması boyunca bu mekanizma sürdürülmeli ve işletilmelidir.</p> <p>Proje uygulaması boyunca proje çalışanlarına yönelik ŞM'nin işleyişi hakkında altı aylık raporlar teslim edilmelidir.</p>	ETKB PUB
ESS 3: KAYNAK VERİMLİLİĞİ VE KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ VE YÖNETİMİ			
3.1	<p>KAYNAK VERİMLİLİĞİ VE KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ VE YÖNETİMİ</p> <p>Kaynak verimliliği ve kirliliğin önlenmesine ilişkin hükümler ilgili teknik yardım sözleşmelerinin teknik şartnamelerine dahil edilecektir.</p> <p>Kaynak verimliliği ve kirliliğin önlenmesi ve yönetimine ilişkin önlemler Proje faaliyetlerine dahil edilecek ve uygulanacaktır.</p>	<p>Teknik Şartnamelerin son versiyonlarına getirilmesinden önce</p> <p>Proje uygulaması boyunca</p>	ETKB PUB

ÖNLEMLER VE EYLEMLER		ZAMAN ARALIĞI	SORUMLU KURULUŞ
ESS 4: TOPLUM SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ			
4.1	TRAFİK VE YOL GÜVENLİĞİ Proje kapsamı gereğince, trafiğin yönetilmesi (deniz trafiği dahil olmak üzere) ve yol güvenliği risklerine yönelik önlemler dahil edilecek ve uygulanacaktır.	Proje uygulaması boyunca	ETKB PUB Proje ile ilgili faaliyetlerde bulunan Danışman firmalar
4.2	TOPLUM SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ Acil durumlara müdahale, kara ve deniz alanlarındaki sınırlamalar, toz ve gürültü dahil olmak üzere Proje faaliyetlerinden kaynaklanan topluma yönelik belirli risklerin ve etkilerin değerlendirilmesi ve yönetilmesi sağlanacak ve bunlara yönelik hafifletme önlemleri Proje ile ilgili faaliyetlere dahil edilecektir.	Proje uygulaması boyunca	ETKB PUB Proje ile ilgili faaliyetlerde bulunan Danışman firmalar
ESS 5: ARAZİ EDİNİMİ, ARAZİ KULLANIMINA YÖNELİK KISITLAMALAR VE ZORUNLU YENİDEN YERLEŞİM			
Bu standart proje ile ilgili değildir.			
ESS 6: BİYOÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASI VE CANLI DOĞAL KAYNAKLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ			
6.1	BİYOÇEŞİTLİLİK RİSKLERİ VE ETKİLERİ Deniz Biyoçeşitliliği Araştırması ve Kritik Habitat Değerlendirmesinin (kuş göç yolları dahil olmak üzere) Çevresel ve Sosyal Kısıt Analizine ilişkin Teknik Şartnameye ve çalışmanın kendisine dahil edilmesi sağlanacaktır.	Proje uygulaması boyunca	ETKB PUB Proje ile ilgili faaliyetlerde bulunan Danışman firmalar
ESS 7: YERLİ HALKLAR/ TARİHSEL OLARAK HİZMET ALMAYAN GELENEKSEL SAHRA ALTI AFRİKA YEREL TOPLULUKLARI			
Bu standart proje ile ilgili değildir.			
ESS 8: KÜLTÜREL MİRAS			
8.1	KÜLTÜREL MİRASA İLİŞKİN RİSKLER VE ETKİLER	Proje uygulaması boyunca	ETKB PUB

ÖNLEMLER VE EYLEMLER		ZAMAN ARALIĞI	SORUMLU KURULUŞ
	Proje faaliyetleri kapsamında kültürel mirasla ilgili risk ve etkilerin yönetimi için önlemler ESS 8 ile uyumlu olarak dahil edilecek ve uygulanacaktır.		Proje ile ilgili faaliyetlerde bulunan Danışman firmalar
8.2	TESADÜFİ BULGULAR Proje ile ilgili faaliyetlerin bir parçası olarak tesadüfi bulgular prosedürleri tanımlanacak ve uygulanacak ve ilgili tüm sözleşmelere entegrasyonu sağlanacaktır.	Proje uygulaması boyunca	ETKB PUB Proje ile ilgili faaliyetlerde bulunan Danışman firmalar
ESS 9: FİNANSAL ARAÇLAR			
Bu standart proje ile ilgili değildir.			
ESS 10: PAYDAŞ ETKİLEŞİMİ VE BİLGİ PAYLAŞIMI			
10.1	PAYDAŞ ETKİLEŞİMİ PLANININ HAZIRLANMASI VE UYGULANMASI Paydaşlara zamanında, ilgili, anlaşılır ve erişilebilir bilginin sağlanmasına yönelik önlemler de dahil olmak üzere ESS 10 ile uyumlu olarak Proje kapsamında Paydaş Etkileşim Planı (PEP) hazırlanacak, açıklanacak, istişare edilecek ve hayata geçirilecektir. PEP ilgili paydaşlarla; manipülasyondan, müdahaleden, zorlamadan, ayrımcılıktan ve sindirmeden uzak bir şekilde kültürel olarak uygun bir şekilde istişare edilecektir.	PEP açıklanmalı, istişare edilmeli ve Proje kabulü ile nihai hale getirilmeli ve Proje uygulaması boyunca uygulanmalıdır.	ETKB PUB Proje ile ilgili faaliyetlerde bulunan Danışman firmalar
10.2	PROJE ŞİKAYET MEKANİZMASI Proje ile ilgili endişelerin ve şikayetlerin hızlı ve etkili bir şekilde, kültürel olarak uygun ve Projeden etkilenen tüm tarafların kolayca erişebileceği şeffaf bir şekilde alınması ve çözülmesini kolaylaştırmak için erişilebilir bir şikayet mekanizması oluşturulacak, duyurulacak, sürdürülecek ve işletilecektir. ŞM, ESS 10 ile tutarlı olacak ve isimsiz olarak iletilen endişeler ve şikayetler dahil olmak üzere hiçbir ücret	ŞM, Hibe Anlaşmasının yürürlüğe girmesinden önce oluşturulmalı ve sonrasında Proje uygulaması boyunca sürdürülmeli ve işletilmelidir.	ETKB PUB Proje ile ilgili faaliyetlerde bulunan Danışman firmalar

ÖNLEMLER VE EYLEMLER		ZAMAN ARALIĞI	SORUMLU KURULUŞ
	<p>ödemeden ve misilleme olmaksızın endişe ve şikayetler yanıtlanacaktır.</p> <p>Şikayet mekanizması, hayatta kalanların ilgili toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hizmeti sağlayıcılarına güvenli, gizli ve mağdur merkezli bir şekilde yönlendirilmesi de dahil olmak üzere cinsel taciz ve cinsel sömürü ve istismar şikayetlerini alacak, kaydedecek ve çözümünü kolaylaştıracak şekilde oluşturulacaktır.</p>		
KAPASİTE DESTEĞİ			
	<p>Aşağıda yer alan konularda PUB personeline, ilgili ETKB personeline ve ilgili paydaşlara eğitimler sağlanacaktır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Banka'nın Çevre ve Sosyal Çerçevesi • Ulusal çevre ve sosyal mevzuatı • Projenin Paydaş Etkileşim Planı • İşgücü ve çalışma koşulları • Deniz üstü rüzgar enerjisi üretiminin çevresel ve sosyal yönleri • Projenin Ç&S yönlerinin izlenmesi ve raporlanması • Ulusal iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı • Toplum sağlığı ve güvenliği (cinsel sömürü ve istismar, cinsel taciz ve COVID-19 önlemleri dahil olmak üzere) • Davranış kuralları • İhtiyaç halinde diğer ilgili konular 	<p>Proje uygulaması boyunca</p> <p>Proje uygulaması sırasında yılda en az bir kez veya gerekirse daha sık olarak eğitimler düzenlenmelidir.</p>	DB, ETKB PUB